

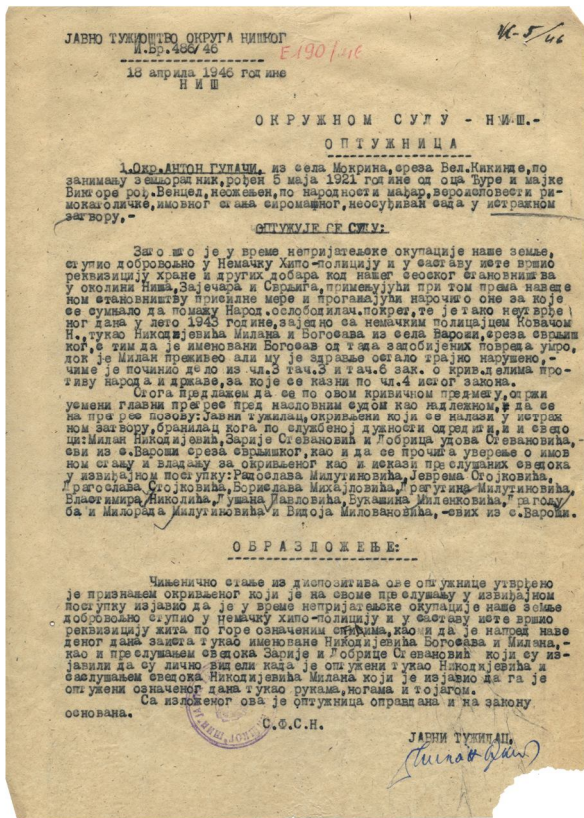
УДК 930.25 : 347.993 (497.11 Ниш) «1945/1971»

ОКРУЖНИ СУД НИШ (1945-1971)

По завршетку Другог светског рата, у ослобођеној земљи, поред законодавне и извршне власти, било је потребно организovati и судску власт. Председништво Антифашистичке скупштине народног ослобођења Србије (АСНОС), 1. децембра 1944. године донело је Одлуку¹ о устројству и пословању народноослободилачких

одбора и Скупштине демократске Србије, којом је овластило скупштине среских и окружних народноослободилачких одбора да донесу одлуку о оснивању судова на свом подручју и да изврше избор судија.

У другој половини децембра 1944. године Одлуком Окружног народноослободилачког одбора у Нишу, основан је Окружни народни суд. Назив „Окружни народни суд у Нишу“ био је у употреби до 30. јуна 1948. године, да би поделом територије Народне републике Србије на области, основан Окружни суд области нишке², који је под тим називом радио од 1. јула 1949. до 1. јула 1951. године. Јуна 1951. године, Уредбом Президијума Народне скупштине, укида се дотадашњи Окружни суд области нишке, а оснива Окружни суд у Нишу, који

под тим називом ради и данас.

Оснивањем суда, Окружни народноослободилачки одбор у Нишу донео је одлуку о избору и постављењу седам судија, шест судијских помоћника и пет административних радника. За првог председника суда изабран је Љуба Младеновић,

¹ Одлука АСНОС-а, бр. 88

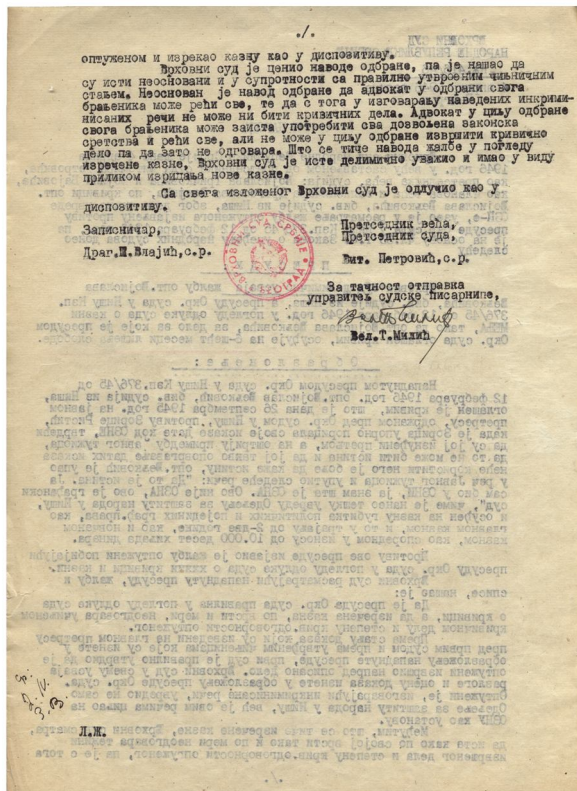
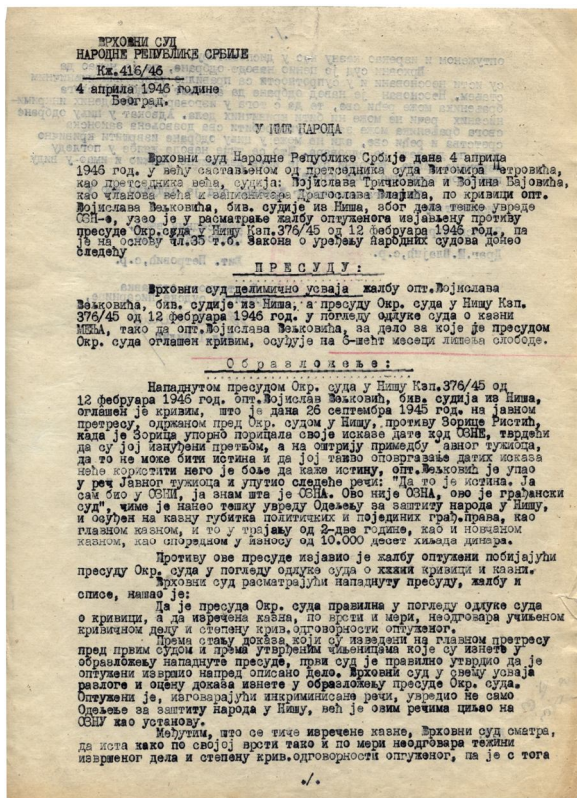
² Уредба о укидању постојећих и оснивању нових окружних судова (Сл. гласник НРС, бр. 28/49)

судија лаик.³ Дана 19. фебруара 1945. године Повереништво правосуђа донело је одлуку којом је одредило да састав Окружног народног суда у Нишу чини 12 судија и 120 присудитеља.

Окружни суд у Нишу има стварну и месну надлежност која се одређује упутствима и законом.

По Упутству о привременом уређењу народних судова за федералну Србију, од 23. марта 1945. године, „народни судови расправљају и суде све приватно-правне спорове и захтеве као и све кривичне ствари осим оних кривичних дела која спадају у надлежност војних судова...“

По Закону о судовима ФНРЈ, од 21. јула 1954. године и по Основном закону о судовима опште надлежности СФРЈ од 5. фебруара 1965. године, окружни судови надлежни су да одлучују: у првом степену у кривичним, грађанским и другим предметима који су им стављени у надлежност и у другом степену, поводом правних лекова против одлука среских судова. Република Србија питање стварне надлежности окружног суда уредила је Законом о редовним судовима, од 30. децембра 1974. године, у члану 23 таксативним набрајањем.

Пресуда из 1946. године

Месна (територијална) надлежност окружних судова одређена је упутствима и законом. Окружни суд оснива се за подручје двају или више општинских судова. Окружни народни суд у Нишу био је месно надлежан за подручја Среског суда за град Ниш и Среског суда за Срез нишки. Окружни суд области нишке са седиштем у Нишу обухватао је подручје срезова: белопаланачког, босилеградског, бујановачког, власотиначког, врањског, добричког, јабланичког, јужноморавског, косаничког, лесковачког, лужничког, моравског, нишавског, нишког, пчињског, ражањског,

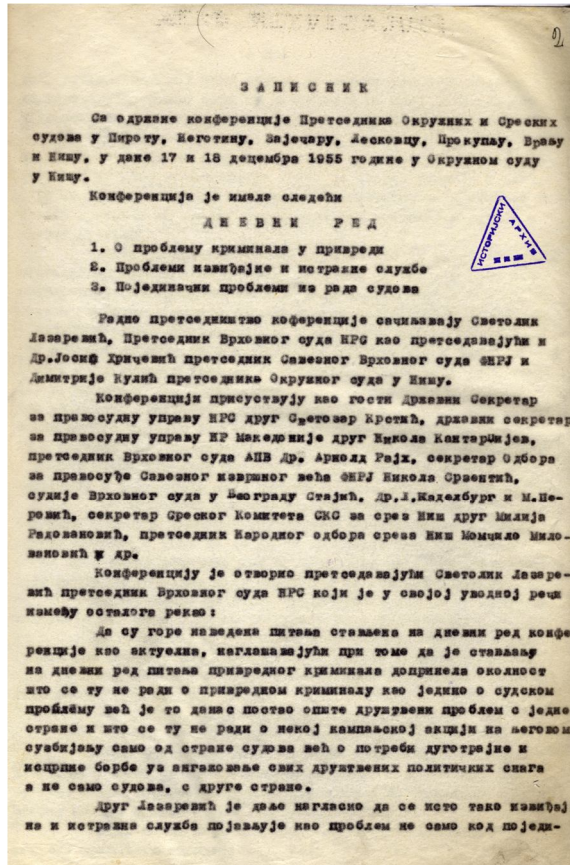
³ Бранислав Нешић, Окружни суд у Нишу 1878-2000. Ниш, 2001. стр.31

сокобањског, сврљишког, топличког, царибродског и подручја градова: Браћа, Лесковца, Ниша, Пирота и Прокупља. Укидањем Окружног суда области нишке 1. августа 1951. године и оснивањем Окружног суда у Нишу, Уредбом је утврђено да је новоформиран суд месно надлежан за подручја среских судова у Алексинцу, Гацином Хану, Житковцу, Нишу, Сврљигу и Сокобањи.⁴

Јануара 1960. године врши се нова територијална подела на срезове. На подручју Среза Ниш формирају се Окружни суд у Нишу, Пироту и Прокупљу. Окружни суд у Нишу задржава дотадашњу месну надлежност. Од децембра 1977.

године, Окружни суд у Нишу није надлежан за подручје Општинског суда у Сокобањи(надлежан је окружни суд у Зајечару). Садашња територијална надлежност Окружног суда у Нишу, установљена је законом који се примењује од 1. јануара 1992. године, и он је надлежан за подручја општинских судова у Алексинцу, Сврљигу и Општинског суда у Нишу (за општине Гацин Хан, Дољевац, Ниш и Бела Паланка).

Грађа Окружног суда у Нишу, примљена је по записницима:02-104/1966, 02-244/1968, 02-423/1968 и 01-1/6-2002.године и сређена је регистратурски. Грађа обухвата период од 1945-1971.године и има 100 књига (деловодне протоколе, именике, књиге седница по кривичним другостепеним предметима, књиге обдукција са увиђаја и вештачења, контролнике лица у притвору и затвору, буџетске књиге и разне евиденције), 144 фасцикле и 3 кутије списа (свршених кривичних предмета решаваних по жалби, кривична дела малолетних лица, извештаји о раду

Записник са седнице председника окружних судова 1955.године

суда, записници са седница председника окружног суда и финансијска документација).

⁴ Исто, стр.37